

I EDYCJA OLIMPIADY GEOPOLITYCZNEJ

Chcąc przyczynić się do wzmocnienia roli i miejsca geopolityki w polskiej nauce, Polskie Towarzystwo Geopolityczne zainicjowało projekt Olimpiady Geopolitycznej, inspirując młode pokolenie naukowców i studentów do zgłębiania wiedzy i umiejętności, niezbędnych do podjęcia wyzwań jakie stawia przed nami współczesny świat. Celem tego przedsięwzięcia jest jednak nie tylko promowanie geopolityki jako nauki integrującej wiedzę z zakresu politologii, geografii, stosunków międzynarodowych, nauk wojskowych i bezpieczeństwa narodowego, ale także stworzenie warunków do budowania forum współpracy wśród jej uczestników, wymiany poglądów i doświadczeń niezbędnych do kształtowania młodego środowiska ekspertów. Uczestnikami Olimpiady mogą być studenci i doktoranci. Ma ona zasięg ogólnopolski, z możliwością udziału uczestników zagranicznych. Zawody odbywają się w trzech etapach. Etap I stanowią kwalifikacje wstępne, natomiast etap II to zawody okręgowe (w oddziałach terenowych Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego). III etap Olimpiady to zawody finałowe, zorganizowane w przeddzień X Zjazdu Geopolityków Polskich.

Do pierwszej edycji Olimpiady swoje zgłoszenia nadesłało blisko 90 osób, z czego do etapu okręgowego zakwalifikowało się już tylko 40 uczestników. W lipcu została wyłoniona finałowa dwudziestka, która rywalizowała ze sobą 1 grudnia 2018, podczas finałów Olimpiady. Odbyły się one w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko -Mazurskiego w Olsztynie, poprzedzając ogólnopolską konferencję naukową – X Zjazd Geopolityków Polskich.

Finałiści mieli nietatwą drogę do pokonania. Musieli wykazać się niemalą wiedzą w części teoretycznej oraz umiejętnościami w zakresie planowania strategicznego w części praktycznej. Pierwszy etap finału polegał na rozwiązaniu testu wiedzy geopolitycznej. Następnie rozpoczęła się część turniejowa, w której uczestnicy, na wzór popularnego teleturnieju „Jeden z dziesięciu” odpowiadali na zadawane przez prowadzącego pytania z zakresu szeroko pojętych stosunków międzynarodowych. Odpowiedzi uczestników oceniała komisja złożona z członków Komitetu Organizacyjnego Olimpiady w składzie prof. dr hab. Mirosław Sulek, dr hab. prof. UWM Marcin Chelminiak, dr hab. prof. UP Witold Wilczyński, przyznająca adekwatną do odpowiedzi liczbę punktów. Każda poprawna odpowiedź wiązała się z poszerzeniem (kosztem rywali) przyznanego terytorium na specjalnie przygotowanej planszy z mapą Polski. W

obydwu częściach bezkonkurencyjny okazał się Pan Aleksy Borówka reprezentujący Uniwersytet Wrocławski.

Ostatnia część zawodów finałowych wymagała od uczestników zastosowania wiedzy geostrategicznej do rozegrania symulowanej bitwy. Zadaniem podzielonych na cztery grupy finalistów, było poprowadzenie na specjalnie przygotowanej mapie oddziałów wojskowych i zrealizowanie określonych, wylosowanych misji, osiągając wyznaczone w nich cele w toku prowadzonych między sobą pojedynków. Realizacja zadań wymagała od uczestników umiejętności poruszania się w terenie, przewidywania posunięć przeciwników, a więc umiejętności dowódczych. Symulacja okazała się niezwykle interesująca, co podkreślali sami jej uczestnicy wypowiadając swoje spostrzeżenia w trakcie krótkich wywiadów przed kamerą po zakończeniu rozgrywek.

Wyniki przeprowadzonej symulacji zmieniły znacznie finałową punktację. Dotychczasowy faworyt stracił nieco w punktacji generalnej, co skutkowało zmianą finałowej czołówki. Po zsumowaniu wszystkich punktów z trzech etapów, Laureatem pierwszej nagrody został Pan Szymon Struszyński z Uniwersytetu Wrocławskiego (25 pkt). Drugie miejsce zajął Pan Damian Jarnicki z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach (22 pkt). Trzecie miejsce uzyskał Pan Aleksy Borówka z Uniwersytetu Wrocławskiego (20 pkt).

Niezwykle cennym dla organizatorów Olimpiady, były bardzo pozytywne oceny całej inicjatywy jakie płynęły z ust Laureatów. Finaliści chętnie dzielili się swoimi spostrzeżeniami na temat przebiegu całego wydarzenia, wskazując na to co dla nich okazało się najbardziej wartościowe lub stanowiło osobiste wyzwanie. Z częścią wypowiedzi można się zapoznać na kanale Youtube Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego. Tam też zamieszczony został wywiad z Laureatem pierwszego miejsca Panem Szymonem Struszyńskim.

Ogłoszenie wyników oraz uroczyste wręczenie dyplomów Laureatom odbyło się następnego dnia podczas X Zjazdu Geopolityków Polskich, organizowanego przez Polskie Towarzystwo Geopolityczne. Laureatom przyznano „złote wstęgi”, a wśród reszty finalistów, którzy otrzymali wymaganą liczbę punktów, przyznano pięć „srebrnych wstęg” i cztery „brązowe wstęgi”. Finaliści otrzymali także członkostwo w Polskim Towarzystwie Geopolitycznym, gdzie będą mogli rozwijać swoje zainteresowania i nawiązywać ciekawe kontakty. Część z wyróżnionych uczestniczyła w obradach X Zjazdu Geopolityków Polskich wygłaszając interesujące referaty oraz zabierając głos w dyskusji.

Organizatorzy wyrażają nadzieję, że zapoczątkowany cykl Olimpiady Geopolitycznej, rozwijany i udoskonalany co roku, będzie przyciągać coraz więcej młodych, aktywnych osób. Stanie się przyczynkiem do szerszego zainteresowania geopolityką, co doprowadzić ma do zniwelowania dysproporcji,

jaka istnieje między wielkim znaczeniem geopolityki w debacie politycznej i publicystyce, a jej wciąż słabą pozycją we współczesnej nauce.

Natalia Adamczyk

X ZJAZD GEOPOLITYKÓW POLSKICH PT. DONIOSŁOŚĆ GEOPOLITYCZNA ODRODZENIA RZECZYPOSPOLITEJ – OLSZTYN, 2 GRUDNIA 2018 R.

Na listopad 2018 roku przypadła setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości. Wydarzenie to generowało określone konsekwencje polityczne, implikujące przemiany w Europie Środkowo-Wschodniej po I wojnie światowej. Z dzisiejszej odległej, przecież, perspektywy wydarzenie to urasta do miana swoistej rewolucji na mapie politycznej Europy, wszak wraz z Polską na owej mapie pojawił się szereg innych państw powstałych po rozpadzie Austro-Węgier oraz Imperium Rosyjskiego. Te niezwykle interesujące zagadnienia stanowiły motyw przewodni jubileuszowego X Zjazdu Geopolityków Polskich, który w 2018 roku odbył się w Olsztynie, w siedzibie Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Na doniosłość nie tylko setnej rocznicy odzyskania niepodległości, ale i jubileuszowego Zjazdu oraz docenienie olsztyńskiego środowiska politologów i geopolityków zwrócił uwagę w słowie wstępnym Zjazdu Dyrektor Instytutu Nauk Politycznych UWM, prof. Arkadiusz Żukowski. Warto przy tym podkreślić, iż Zjazd odbił się szerokim echem w środowisku naukowym Olsztyna. Swoim patronatem objął imprezę Rektor Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, prof. Ryszard Górecki oraz Prezydent Olsztyna, dr Piotr Grzymowicz. Zjazd został również odnotowany w prasie regionalnej, co jeszcze bardziej uwypukliło rangę wydarzenia.

Zjazd, odbywający się 2 grudnia, został poprzedzony finałem ogólnopolskim Olimpiady Geopolitycznej, który odbył się w przeddzień, 1 grudnia w siedzibie Instytutu Nauk Politycznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. W finale podzielonym, na trzy etapy: pisemną, ustną i praktyczną brało udział trzynastu uczestników. Laureatem Olimpiady został Szymon Struszyński z Uniwersytetu Wrocławskiego, zaś kolejne miejsca zajęli: Damian Janicki z Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach oraz Aleksy Borówka z Uniwersytetu Wrocławskiego.

Zjazd tradycyjnie rozpoczął się od wręczenia Nagród Naukowych imienia Oskara Żebrowskiego za 2018 rok. Tegorocznym laureatem nagrody został prof. dr hab. Erhard Cziomer. Nagrodę przyznano także za wysiłek organizacyjny dr Natalii Adamczyk oraz dr Konradowi Świdrowi. Był to wyraz uznania i podziękowania za dotychczasowy wkład w rozwój działalności naukowej i organizacyjnej Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego. Następnie wręczono nagrody i wyróżnienia w konkursie na Książkę Geopolityczną Roku

2017. Zwycięzcą został prof. dr hab. Piotr Eberhardt za książkę „Słowiańska geopolityka”. Wyróżnienia otrzymali: Robert Białoskórski, Robert Kobryński, Mirosław Sulek za książkę „Potęga państw 2017. Międzynarodowy układ sił w procesie zmian – raport potęgometryczny” oraz pośmiertnie Tadeusz Kisielewski za książkę pt. „Przesmyk Suwalski, Rosja kontra NATO”.

Następnie odbyła się debata „Doniosłość geopolityczna odrodzenia Rzeczypospolitej” z udziałem ekspertów i publiczności. W debacie uczestniczyli: prof. Roman Szul, prof. Erhard Cziomer, prof. Mirosław Sulek, prof. Piotr Eberhardt, prof. Krzysztof Gładkowski oraz prof. Witold Wilczyński, zaś jej moderatorem był dr Krzysztof Żęgota. Uczestnicy debaty podzielili się wielowątkową refleksją dotyczącą uwarunkowań i konsekwencji geopolitycznych odzyskania przez Polskę niepodległości. Przedstawiono m.in. kontekst polski relacji niemiecko-radzieckich po I wojnie światowej, jak również potęgę państwa polskiego w dwudziestolecu międzywojennym. Dyskutowano również o rozwoju idei narodu oraz samostanowienia narodów po I wojnie światowej. Znaczącym wnioskiem debaty była konkluzja dotycząca znaczącego wpływu położenia geograficznego na potęgę Polski, który obserwuje się współcześnie.

Kolejną część Zjazdu stanowiły sesje referatowe. W ramach sesji plenarnej, której moderatorem był prof. Piotr Eberhardt wystąpiło łącznie sześciu prelegentów. Prof. Mirosław Sulek omówił pozycję międzynarodową Polski w świetle potęgometrii. Kolejny prelegent Łukasz Kiczma wygłosił referat „Potęga Polski na tle państw Międzymorza. Podejście potęgometryczne”. Dr Grzegorz Baziur w referacie „Po trupie białej Polski do serca Europy: wojna polsko-bolszewicka a kwestia zagrożenia niepodległości Polski w kontekście idei «permanentnej rewolucji» Trockiego-Lenina” przedstawił geopolityczne aspekty wojny polsko-bolszewickiej. Kolejne wystąpienia poświęcone zostały wybitnym postaciom personifikującym określone poglądy i dążenia niepodległościowe Polski. Prof. Witold Wilczyński przedstawił wystąpienie „«Sprawa ruska» w pracach Jana i Eugeniusza Romerów”. Z kolei wystąpienie prof. Krzysztofa Gładkowskiego zostało poświęcone postaci sławnego kompozytora wywodzącego się z Warmii, Feliksa Nowowiejskiego. Lic. Mikołaj Lisewski przedstawił referat „Dyferencje wewnątrz narodowościowe jako przedmiot badań geopolitycznych – próba aplikacyjności teorii przejściowości Wacława Nalkowskiego po ponad stu latach zmian”.

Kolejny panel obejmował różnorakie zagadnienia i dylematy geopolityczne współczesnej Polski i Europy. Dr Natalia Adamczyk przedstawiła referat „Rola Polski w kształtowaniu polityki wschodniej Unii Europejskiej na przykładzie Partnerstwa Wschodniego”. Dr Wojciech Kotowicz w wystąpieniu „Obwód kaliningradzki jako wyzwanie dla bezpieczeństwa światowego” zaprezentował uwarunkowania bezpieczeństwa wynikające z funkcjonowania kaliningradzkiej enklawy. Mgr Aleksy Borówka przedstawił referat „Kierunki realizacji polityki zagranicznej Federacji Rosyjskiej w aspekcie geopolitycznym -

zagrożenia dla Rzeczypospolitej”. W kolejnym wystąpieniu pt. „Geopolityczne wyzwania Republiki Serbii” mgr Patryk Bukowski omówił położenie geopolityczne Serbii w kontekście przemian i procesów obserwowanych w regionie Bałkanów Zachodnich. Dr Zbigniew Lach przedstawił współczesne idee i koncepcje dotyczące rozwoju przestrzennego Polski. Dr Ignacy Kitowski, dr Iwona Lasek-Surowiec i mgr Marcin Oskierko przedstawili referat „Geopolityczne determinanty bezpieczeństwa ekologicznego Polski wschodniej”.

Tematyka trzeciej sesji, moderowanej przez prof. Krzysztofa Gładkowskiego, zdominowana została przez kwestie odnoszące się do metodologii i teorii geopolityki. W wystąpieniu „Geopolityka językowa – język a suwerenność” prof. Roman Szul omówił czynniki językowe i ich wpływ na konstytuowanie się państw. Dr Piotr Wilczyński w swoim referacie przedstawił rolę międzynarodowego uznania niepodległości w rozwiązywaniu konfliktów zbrojnych. Mgr Beata Belica przedstawiła referat pt. „Państwo jako przesłanka rozwoju tożsamości narodowej”. Z kolei mgr Mateusz Łakomy w podwójnym wystąpieniu omówił pięć pułapek na drodze Chin do światowej hegemonii oraz przedstawił znaczenie indeksu wojny demograficznej. Adw. dr Adam Rogala-Lewicki przedstawił referat „Procedura kontroli koncentracji w zakresie ochrony konkurencji w postępowaniach antymonopolowych na przykładzie konsolidacji przedsiębiorstw stoczniowych w sektorze zbrojeniowym”. Sesję zakończyły wystąpienia przedstawicieli Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, goszczącego uczestników X Zjazdu Geopolityków Polskich. Dr hab. Marcin Chelminiak przedstawił wizję ładu międzynarodowego w ujęciu teorii feministycznych. Natomiast dr Krzysztof Żęgota omówił relacje między geopolityką a poziomem analizy bezpieczeństwa międzynarodowego.

Doniosłość geopolityczna odzyskania przez Polskę niepodległości oraz uwarunkowania geopolityczne współczesnej Polski, stanowiące tematy przewodnie obrad X Zjazdu Geopolityków Polskich, ze względu na swoją aktualność i wielowymiarowość, stanowią istotny asumpt do dyskusji nad geopolitycznymi wyzwaniami Polski, Europy i świata w XXI wieku. Warto odnotować, iż Zjazd przyciągnął do Olsztyna kilkudziesięciu naukowców i praktyków zajmujących się geopolityką i geostrategią: zarówno doświadczonych badaczy, jak i naukowców stojących u progu aktywności zawodowej oraz studentów. Zjazd zakończył się zebraniem Zarządu i Rady Naukowej Polskiego Towarzystwa Geopolitycznego, które poświęcone zostało kierunkom działalności Towarzystwa oraz organizacji kolejnego Zjazdu Geopolityków Polskich.

Krzysztof Żęgota